

MKBRAдар

Nieuwsbrief over de Registeraccountant in het Midden- en kleinbedrijf
Uitgave van het Koninklijk NIVRA. November 2005 nummer 38.

Naar netwerken van kleine kantoren

“De golf van nieuwe richtlijnen, voorschriften en aanscherpingen kan voor middelgrote en vooral voor kleine accountantskantoren ernstige problemen met zich meebrengen. Daarop heb ik in VERA-lezingen ook al gewezen,” zegt Hans Verkruisje, voorzitter van de Commissie Controlevraagstukken en Richtlijnen van het NIVRA. “Er komen grote hoeveelheden tekst op de accountantskantoren af. Als je dat allemaal moet doorwerken, dreig je onvoldoende tijd over te houden voor het werken voor de klant. Het gaat niet alleen om auditingstandaarden, ook om normale nationale wetgeving, IFRS, onafhankelijkheidsregels, enzovoort. Zelf bedien ik geen cliënten meer, maar als ik zie hoeveel ik bij het directoraat vaktechniek bij Ernst & Young moet lezen en bestuderen,

Hans Verkruisje

dan denk ik wel eens: hoe krijgt de accountant met een klein kantoor dat allemaal naar binnen?”

“De recente NIVRA-Richtlijn Kwaliteitsbeheersing voor accountantsorganisaties die assurance- en daaraan verwante opdrachten uitvoeren (RKB 1) en de onlangs van kracht geworden International Standard on Quality Control 1 (ISQC 1) van de IAASB brengen verdere verzwaring met zich mee. Denk daarbij aan het optuigen van een systeem van kwaliteitsbeheersing waarbij men elkaar zal moeten monitoren. Heeft een kantoor meerdere vestigingen of gaat het om één vestiging met meerdere partners, dan kunnen die elkaar onderling reviewen, maar de eenpitter zal zelf een oplossing voor zijn review moeten vinden, benadrukt Verkruisje. “En dan is er op het gebied van de kwaliteitscontrole ook nog het College Toetsing Kwaliteit (CTK). De komende zelfstandiging van het CTK betekent naar mijn idee dat de kwaliteitscontrole die vanuit de SRA wordt uitgeoefend op hetzelfde niveau zal moeten zijn als die van het CTK. Ook is er nog de Engagement Quality Review die verplichtingen schept.” Uit de toetsingsronde 2004/2005 van het CTK bleek onder meer dat een aantal accountantskantoren moeite had met het correct interpreteren of toepassen van de regels. Het verwerken en implementeren van de nieuwe richtlijnen en voorschriften vergt veel tijd en noodzaakt accountants en medewerkers tot het volgen van extra cursussen en trainingen. Dat kan een nadelige invloed hebben op de productie, met financiële consequenties als gevolg. Ook kan de accountant zijn in de MKB-praktijk zo

belangrijke rol van adviseur en begeleider in het gedrang zien komen.

“In een VERA-bijeenkomst met 150 man heb ik de knuppel in het hoenderhok gegooid,” vertelt Verkruisje. “Ik vroeg: is er binnen het accountantsberoep nog wel ruimte voor heel kleine kantoren? Nee, zei ik, die ruimte is er niet als het gaat om het in de volle breedte uitoefenen van het accountantsberoep. Er viel een stilte. Daarna werd gevraagd welke oplossing ik zag. Ik heb gezegd dat de heel kleine kantoren samen netwerken moeten gaan vormen, want het is voor hen niet langer doenlijk gewoon door te werken voor de klant en daarnaast nieuwe regelgeving en voorschriften te doorgronden en met de medewerkers te bespreken, cursussen te volgen enzovoort. En denk ook aan de ontwikkelingen in de automatisering, heel belangrijk voor de accountant die werkzaam is in het MKB, maar die gaan zo hard dat ik me afvraag of hij die kan bijhouden in het totale pakket van risicoafweging.”

Verkruisje schetst hoe hij een dergelijk netwerk voor zich ziet: “Neem bijvoorbeeld tien kleine kantoren in een stad of een regio. Daar houdt kantoor 1 de controlestandaarden bij, kantoor 2 de IFRS en jaarrekeningen, kantoor 3 de fiscaliteit, enzovoort. Eens in de zoveel dagen kom je bij elkaar, je luistert naar elkaar, je beschikt meteen over iemand die consult kan geven en je maakt afspraken over de onderlinge reviews. Toen werd er gezegd: maar dan ben ik mijn zelfstandigheid kwijt. Dat hoeft helemaal niet, maar wel heb ik de nadruk erop gelegd dat de beroepsuitoefening in de volle breedte te zwaar is geworden voor de categorie kleinste kantoren. De

M(oet) K(waliteit) B(eter)? Accountant

De titel lijkt welhaast op een cryptogram uit de zaterdagkrant. Een cryptogram is een kruiswoordraadsel waarin iedere omschrijving op zichzelf een puzzel is.

In een opiniërende column als deze zouden puzzels en raadsels met betrekking tot kwaliteit moeten worden vermeden. Wat is dan wel de doelstelling van deze titel?

De bedoeling is in één regel aan te geven voor welke vraag elke accountant die in het MKB werkzaam is zich gesteld ziet: "Wat is de invloed van kwaliteit op mijn praktijk?"

Kwaliteit is in het kader van deze vraagstelling een breed begrip: gaat het om objectief vast te stellen kwaliteit van de verrichte werkzaamheden of om de perceptie van de markt over de kwaliteit van de accountant?

Naar mijn mening zijn beide kwaliteitsbegrippen voor de accountant die in het MKB werkzaam is relevant. De relevantie wordt onderstreept door maatschappelijke discussies over betrouwbaarheid en integriteit van de accountant. Deze discussies hebben recentelijk geleid tot wet- en regelgeving waarbij het kwaliteitsdenken ook een belangrijke rol speelt. Van belang in dit kader zijn de gestelde kwaliteitscriteria en de kwaliteitstoetsing door het College Toetsing Kwaliteit (CTK). Daarnaast is de toetsing door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) actueel.

Ook de accountant die in het MKB werkzaam is wordt dus geconfronteerd met de behoefte naar meer (zichtbare) kwaliteit. Dit heeft consequenties voor zijn praktijkvoering in vaktechnische maar ook in economische zin: zijn mijn klanten bereid te betalen voor de toegenomen kwaliteit van de geleverde dienstverlening?

Deze vraag impliceert een aantal puzzels en raadsels voor de accountant die in het MKB werkzaam is met betrekking tot rentabiliteit en continuïteit. De antwoorden zullen per accountant verschillen, waarbij kwaliteit een cruciale randvoorwaarde is en zal blijven. ■

Gert-Jan Oude Voshaar
Vice-voorzitter Platformcommissie MKB

GESIGNALEERD

RJ Uiting 2005-4: Pensioenverplichtingen in eigen beheer voor kleine rechtspersonen

Op 21 oktober 2005 heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving een Uiting gepubliceerd inzake de verwerking van pensioenverplichtingen in eigen beheer voor kleine rechtspersonen. Deze Uiting 2005-4 is van toepassing op verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2005.

De Uiting dient ter vervanging van RJ-Uiting 2005-1 en is tot stand gekomen na verwerking van onder andere de commentaarbrief van het NIVRA.

Het is door de nieuwe Uiting voor alle kleine rechtspersonen toegestaan de pensioenverplichting op fiscale grondslagen te berekenen en deze op te nemen in de 'commerciële' balans. In de toelichting op de balans dient dan wel vermeld te worden dat de fiscale grondslagen gehanteerd zijn.

In de voorgaande RJ-Uiting (2005-1) golden extra beperkingen, zo moest de rechtspersoon het karakter van een holdingmaatschappij of pensioenvennootschap hebben en mocht de rechtspersoon geen schulden aan kredietinstellingen hebben. Ook de voorwaarde dat de rechtspersoon geen geconsolideerde jaarrekening diende op te stellen, is vervallen.

Ten slotte wijst de RJ op een fiscaal risico: de fiscaal berekende pensioenverplichting zal wellicht niet voldoen aan de vereisten van de Wet op de Loonbelasting, waardoor de pensioenaanspraak belast zou kunnen worden.

accountant met een heel klein kantoor kan zich natuurlijk ook afvragen of hij nog wel controlewerkzaamheden blijft doen, of dat hij zich zal beperken tot samenstelwerkzaamheden. Hoe dan ook, hij moet iets. Je kunt niet zeggen - wat op dit moment nog mogelijk is - dat iedere registeraccountant, hoe klein zijn kantoor ook is, in principe ABN AMRO kan controleren. Dat is natuurlijk niet realistisch. De accountant die werkzaam is bij een klein kantoor heeft weliswaar dezelfde opleiding als de accountant die ABN AMRO controleert, maar een deel van die kennis gebruikt hij in zijn praktijk niet."

Verkruisje benadrukt dat de accountant die in het MKB werkzaam is heel goed zal moeten nagaan hoe zijn praktijk in elkaar zit, welke diensten er worden verleend en welk deel van zijn kennis hij daarvoor aanwendt. "Tegelijkertijd moeten we zeggen: zolang de accountant die in het MKB werkzaam is controleert, zal hij gecontroleerd worden. Ook het maatschappelijk verkeer weet niet anders en dan zal je aan al die regels moeten voldoen. Ik denk dat de accountant die in het MKB werkzaam is zich zal moeten afvragen of hij nog wel de juiste mix van producten heeft en of er misschien een uitruil van taken moet komen binnen groepen of netwerken van kleine kantoren. Wie met een heel klein kantoor de strijd alleen wil blijven voeren, zal veel energie en tijd moeten steken in het voortdurend bijleren en het volgen van cursussen. Dat is natuurlijk ieders eigen vrije keuze." ■

William Rothuizen
Freelance journalist

Seminars voor MKB

Kunt u al overweg met XBRL? Wat betekent deze ontwikkeling voor accountants en de organisatie van uw klanten? Leer er meer over tijdens het VERA-seminar **Digitaal rapporteren met XBRL** (17 november 2005 of 12 juni 2006).

Hoe goed zijn de teksten die u schrijft? Zijn uw klanten tevreden met de e-mail, brieven, rapporten en adviezen die zij van u krijgen? Tijdens de training **Schrijven voor de MKB-praktijk** verbetert u de kwaliteit van uw teksten in zo min mogelijk tijd. U volgt de training individueel via e-learning, zonder trainingsbijeenkomsten. U wordt niet belast met zaken die u al goed doet en met details die voor u niet belangrijk zijn. Een deskundige trainer geeft feedback. Maandelijks start een nieuwe cursus.

Kijk voor meer informatie over deze en andere seminars op www.nivra.nl/vera.

Jaarverslag op papier heeft langste tijd gehad

Als over de jaarrekening in digitale vorm wordt gesproken, denkt men meestal aan de jaarrekening in PDF-formaat, een digitale presentatie van de papieren jaarrekening. Een PDF'je is een formaat waarin documenten eenvoudig elektronisch zijn uit te wisselen. Het verwerken van de gegevens op dit document vereist echter nog steeds extra handelingen, zoals het invoeren van deze gegevens in een computersysteem om deze vervolgens te kunnen opslaan, analyseren, bewerken. Vandaar dat de afgelopen jaren is gezocht naar een technische standaard om gegevens elektronisch te kunnen uitwisselen en direct door computers te laten verwerken. Deze vorm van gegevensuitwisseling is ons inmiddels allen bekend. Immers, met ingang van 2005 zijn ondernemers verplicht alle aangiften elektronisch aan de Belastingdienst aan te leveren. De meeste gegevens zijn al beschikbaar in hun geautomatiseerde administratie, zodat deze gemakkelijk kunnen worden ingelesen in het softwarepakket dat de elektronische aangifte samenstelt en naar de fiscus verzendt. De fiscus kan deze gegevens direct verwerken. Deze vorm van gegevensuitwisseling stelt zowel de ondernemer, zijn financiële intermediair als de Belastingdienst in staat zijn processen optimaal in te richten zodat de kwaliteit wordt verhoogd en de verwerkingskosten worden verlaagd.

XBRL als open standaard

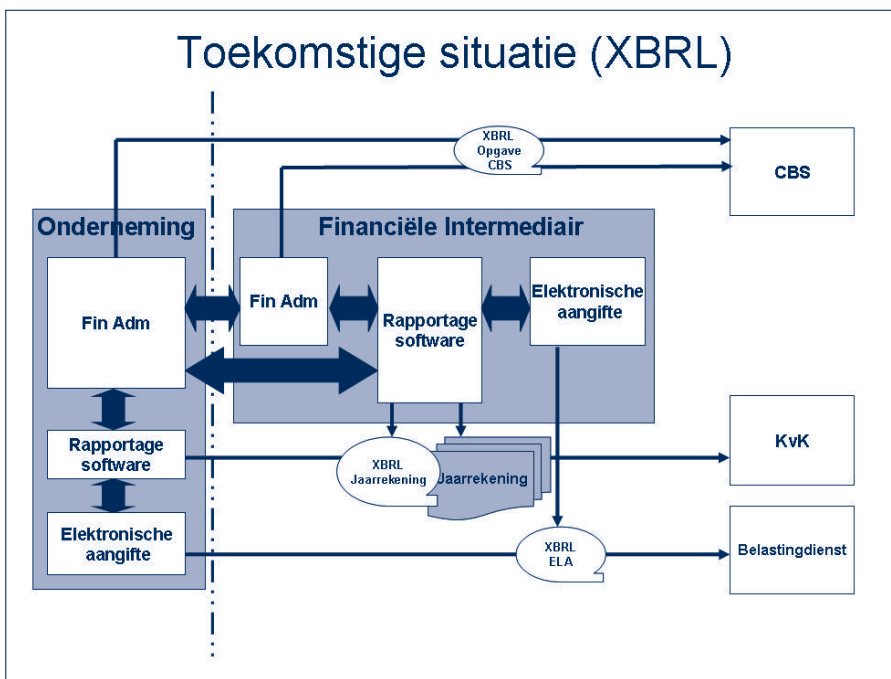
Om de elektronische uitwisseling en directe verwerking van gegevens mogelijk te maken, is eXtensible Business Reporting Language (XBRL), een op XML gebaseerde open standaard, ontwikkeld. Het initiatief voor de ontwikkeling ervan komt van accountants die voordelen zagen in het elektronisch beschikbaar stellen van financiële informatie aan analisten, beleggers en financiële instellingen, maar ook voor eigen gebruik in hun controle. Al snel bleken overheden en toezichthouders hiervoor grote belangstelling te hebben. XBRL is ontwikkeld en wordt onderhouden door XBRL International, een consortium van nu ca. 350 organisaties wereldwijd. Om te weten welke gegevens moeten worden geselecteerd en uitgewisseld, wordt gebruikgemaakt van een taxonomie waarin de gegevens zijn vastgelegd en beschreven; een soort gegevenswoordenboek. Deze kan elektronisch beschikbaar worden gesteld op een website. De op basis van een taxonomie selecteerde gegevens worden opgenomen in een bestand in XBRL-formaat, ook wel een instance document genoemd. Dit bestand wordt elektronisch - via het internet - naar de desbetreffende organisatie gestuurd of op een website beschikbaar gesteld aan belanghebbenden (Figuur 1). Door gebruik te maken van style-sheets (sjablonen) kunnen de gegevens ook weer worden gepresenteerd, bijvoorbeeld in de vorm van een balans of een winst-en-verliesrekening.

Internationale ontwikkelingen

Op dit moment zijn al taxonomies beschikbaar voor de uitwisseling van gegevens op basis van US-GAAP en IFRS. Daarnaast hebben een aantal landen¹ taxonomies ontwikkeld voor de uitwisseling van financiële informatie op basis van de nationale verslaggevingregels. In het najaar van 2005 gaat in de VS een conglomeraat van financiële toezichthouders² over op het gebruik van XBRL voor de uitwisseling van informatie in het kader van het toezicht en sinds maart 2005 accepteert de SEC ook elektronisch rapportages op basis van XBRL. In Europa ontwikkelen de Europese financiële toezichthouders twee taxonomies voor de uitwisseling van financiële informatie en informatie over de naleving van Basel II. Ook hebben de belastingdiensten van diverse landen, waaronder Nederland, gekozen voor XBRL als standaard. Dit geldt ook voor de XML-auditfile die op termijn zal worden gebaseerd op de GL-versie (General Ledger) van XBRL. Vrijwel alle belangrijke softwareleveranciers zijn betrokken bij de ontwikkeling van XBRL en zijn in staat software te leveren die met XBRL kan omgaan.

Ontwikkelingen in Nederland

In voorjaar 2004 heeft het Nederlandse kabinet besloten de Nederlandse taxonomie te ontwikkelen. Het Nederlandse Taxonomie Project (NTP) heeft tot doel het gegevensmodel te ontwikkelen dat met ingang van 2007 door overheid en bedrijfsleven kan worden gebruikt voor de elektronische uitwisseling van financiële (jaarrekening), fiscale (winstbelasting, loonbelasting, BTW en premieheffing) en statistische gegevens op basis van XBRL. Tijdens het ontwikkelen van deze taxonomie vindt tevens een harmonisatieslag plaats die ertoe zal leiden dat het aantal gegevens dat ondernemers moet verstrekken aan de overheid afneemt. Ook wordt hergebruik van gegevens eenvoudiger. Zo zal het CBS meer gebruikmaken van gegevens die de Belastingdienst al ontvangt. De overheid verwacht dat door de elektronische uitwisseling van gegevens en het efficiënter inrichten van het proces van samenstellen en uitwisselen van informatie een jaarlijkse besparing van € 420 miljoen voor ondernemers kan worden gerealiseerd. Het NIVRA en een aantal accountantsorganisaties zijn actief betrokken bij zowel de internationale activiteiten als het NTP.

Figuur 1

Nieuwe BTW-mogelijkheden voor DGA en BV?

> *vervolg van pagina 3*

Gevolgen voor het accountantsberoep

Omdat de meeste organisaties gebruikmaken van de diensten van financiële intermediairs (in Nederland 95-99%) zal de verwachte ontwikkeling verregaande consequenties hebben voor het accountantsberoep wereldwijd; als CFO, controller of dienstverlener bij het opstellen van jaarrekeningen, als controleur bij het verstrekken van een accountantsverklaring bij een jaarrekening in elektronische vorm, bij de controle van de informatie die in de 'elektronische' jaarrekening is opgenomen en als assurance-provider in het geval accountants wordt gevraagd uitspraken te doen over de kwaliteit van in elektronische verantwoordingen opgenomen gegevens of het rapportageproces. Eigen werkprocessen zullen moeten veranderen en klanten zullen ondersteuning verwachten bij het inrichten van hun interne en externe rapportage processen. Om accountants in de gelegenheid te stellen zich tijdig op deze ontwikkelingen voor te bereiden, informeert het NIVRA zijn leden in de vorm van artikelen of het organiseren van bijeenkomsten. Ook heeft het NIVRA het initiatief genomen in internationaal verband de beheersings- en controlevraagstukken verder uit te werken en waar dat nodig is guidance te ontwikkelen.

Jan Pasmooij
Manager ICT-Knowledge Center

Voor nadere informatie zie: www.nivra.nl / Thema ICT & Assurance. www.xbrl.org, www.xbrl-nederland.nl, www.xbrl-ntp.nl of j.pasmooij@nivra.nl. ■

- 1 O.m.: België, Engeland, Denemarken, Duitsland, Spanje, Japan, Australië, Zuid-Korea, Canada, Verenigde Staten
- 2 O.m.: België, Engeland, Denemarken, Duitsland, Spanje, Japan, Australië, Zuid-Korea, Canada, Verenigde Staten

In juli 2005 deed het Hof van Justitie in Luxemburg een uitspraak met mogelijk verstrekkende gevolgen voor de Nederlandse omzetbelasting. BTW-af trek op privé-woningen en minder beperking van voorbelasting dan de wet thans voorschrijft, lijken mogelijk.

BTW-af trek op woonhuis

De procedure ging over de mate van aftrek van omzetbelasting terzake van de aanschaf van een recreatiewoning. Gezien de argumenten in de procedure zal ook bij aanschaf of verbouwing van een pand dat door een ondernemer in enige mate zowel privé als bedrijfsmatig wordt gebruikt de BTW volledig kunnen worden teruggevorderd; denk aan de privé-woning met een zakelijke werkkamer. De hier bedoelde ondernemers zijn eenmanszaken, natuurlijke personen die participeren in een maatschap of een v.o.f. en ook directeuren-grotaandeelhouders. Dat op dit moment een volledige aftrek van voorbelasting moet worden toegelaten, houdt verband met het in de Nederlandse wetgeving ontbreken van een regeling betreffende het belasten van privé-gebruik van een pand.

Reparatiewetgeving?

In de vakliteratuur is gesuggereerd dat er spoedig reparatiewetgeving komt. Thans, ook na de recente miljoenennota, zijn er nog geen aanwijzingen dat die reparatievoorstellen inderdaad spoedig zullen komen. Dat zal verband houden met het feit dat er nog een procedure in een mogelijk vergelijkbare zaak aanhangig is bij de Hoge Raad. In situaties waar recentelijk is geïnvesteerd of waar men nog bezig is met bouwen of verbouwen, lijkt het aantrekkelijk toch de voorbelasting terug te vorderen. Ook een claim voor het recente verleden hoeft niet op voorhand kansloos te zijn. BDO CampsObers is op dit punt ook een (proef)procedure gestart.

Mocht toch op afzienbare termijn wetsreparatie worden voorgenomen, dan is van belang dat op basis van een dergelijk voorstel de keuze van de ondernemer mag worden bijgesteld, maar ook dat het belasten van het privé-gebruik geen hogere grondslag krijgt dan het bedrag waarover de aftrek heeft plaatsgevonden.

Besluit Uitsluiting Aftrek omzetbelasting 1968 (BUA) mogelijk onverbindend

In het licht van eerdere jurisprudentie van het Hof van Justitie zou de beslissing eveneens gevolgen kunnen hebben voor de toe-

passing van het BUA. Dit zou zelfs ertoe kunnen leiden dat het BUA onverbindend wordt verklaard door de rechter. In dit besluit is onder andere de correctie op de aftrek van voorbelasting in verband met personeelsvoorzieningen geregeld. Hieronder vallen bijvoorbeeld de beperking op de vooraf trek in verband met de exploitatie van een bedrijfskantine, de door de werkgever ter beschikking gestelde personenauto en relatiegeschenken, waaronder het bezoek met relaties van sportwedstrijden, golfdagen etc.

Inmiddels worden ook op dit punt procedures gevoerd. Daarbij wordt tevens getracht de regeling met ingang van het jaar 2000 onverbindend te krijgen. Vallen deze procedures ten gunste van de belastingplichtigen uit, dan komen alle BUA-correcties met terugwerkende kracht tot 1 januari 2000 te vervallen, hetgeen tot aanzienlijke terug-gaven van omzetbelasting zou kunnen leiden.

Conclusie

Ter behoud van rechten kan actie terzake van de voorbelasting op privé-vastgoed van de ondernemer en terzake van correcties op grond van het BUA, toegepast in de omzetbelastingaangiften, geboden zijn. Wanneer nieuwe regelgeving in zicht komt, is nadere bezinning op de situatie geboden. ■

Mr. F.D. Kouwenhoven
BDO CampsObers Belastingadviseurs

COLOFON
Dit is een uitgave van het Koninklijk NIVRA

Redactie

Ger van den Berg
Frank van Gelder
Joy Mulders

Opmaak en druk

RS Drukkerij bv, Rijswijk

Correspondentieadres

Koninklijk NIVRA
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
T 020 301 03 56
F 020 301 03 02
E vaktechniek@nivra.nl
I www.nivra.nl